

Masterclass 3 Bewonersparticipatie in de warmtetransitie

Jessica Rietveld &
Mechtild Linssen

Welkom! Ga naar
www.menti.com
Code 51 33 04

Mentimeter

Masterclass serie

7 oktober 2019

De Leidraad

- Wat staat erin?
- Wat kan je ermee?

5 november 2019

Rol van de gemeente ...

- ... in de ontwikkeling van warmtenetten

10 december 2019

Bewonersparticipatie

- "Hoe betrek je de bewoner?"

Even voorstellen ...

GREENVIS
ENERGY SOLUTIONS

Warmte
Transitie
Makers

Wifi: NewDay Utrecht Gasten
Wachtwoord: ikwilinternet

Welkom! Ga naar
www.menti.com
Code 51 33 04

Ben je zelf als bewoner actief in de warmtetransitie?

Wat hopen
jullie uit deze
Masterclass
te halen?

Programma van vandaag

1. Wat is participatie?
2. Waarom participatie?
3. Hoe participatie?
4. Onderscheid in strategie
5. Zelf aan de slag

1

Wat is participatie?

Wat versta jij onder participatie?

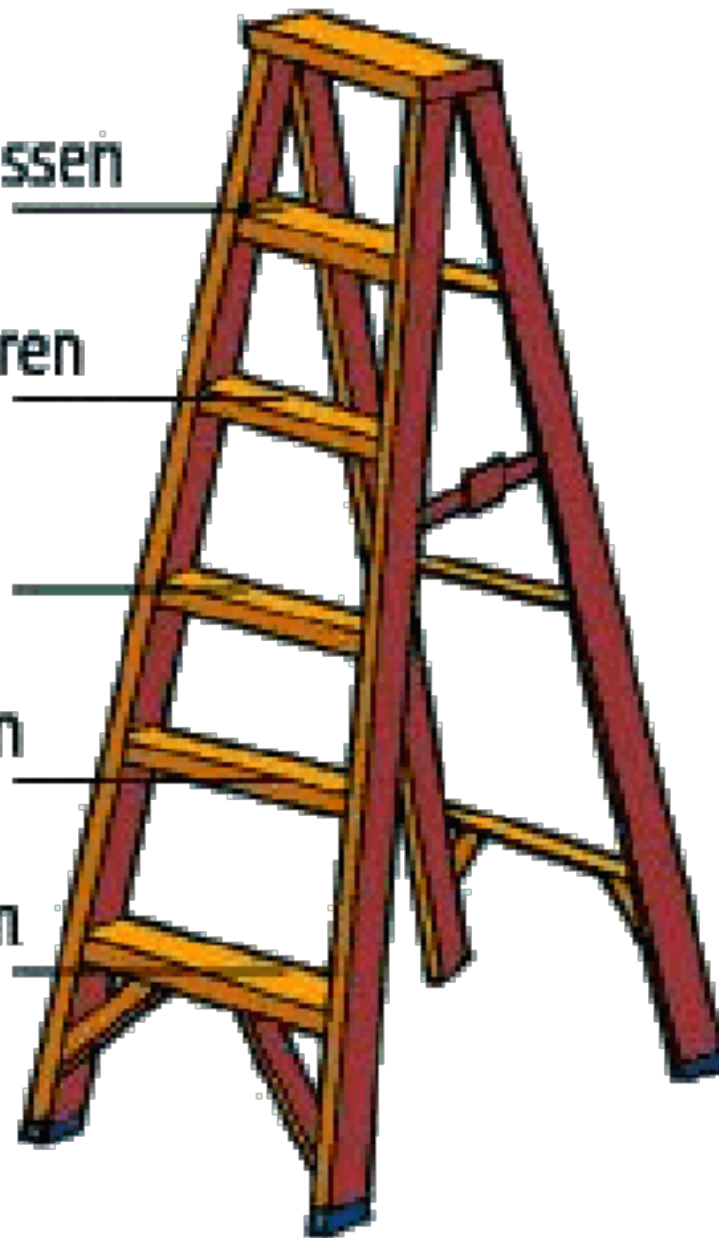
(mee)beslissen

coproduceren

adviseren

raadplegen

informereren

2

Waarom participatie?

Waarom participatie?

Harde motieven:

- Zonder draagvlak geen energietransitie
- Willen, kunnen (en ontzorgd worden)

Zachte motieven:

- Impuls voor sociale samenhang
- Koppelkansen
- Collectieve aanpak

Relativering:

- Niet iedereen wil actief participeren

Bron: Onderzoekresultaten draagvlak stoppen met aardgas (HIER, 1 juli 2019)

Hoe zorg je voor draagvlak?

Om te willen:

- Bewustwording en motivatie
- Vertrouwen
- Goed luisteren (haal wensen en zorgen op)
- Verwerk inbreng in plannen
- Creëer eigenaarschap ('energieambassadeurs')

Om te kunnen:

- Zorg dat bewoners (financieel en praktisch) mee kunnen doen

Wat vinden bewoners belangrijk?

- Schoner milieu
- Duurzame energie
- Betaalbaarheid
- Financierbaarheid
- Beperkte overlast
- Comfort
- Veiligheid
- Gezondheid
- Werkgelegenheid
- Leveringszekerheid
- Keuzevrijheid

3

Hoe participatie?

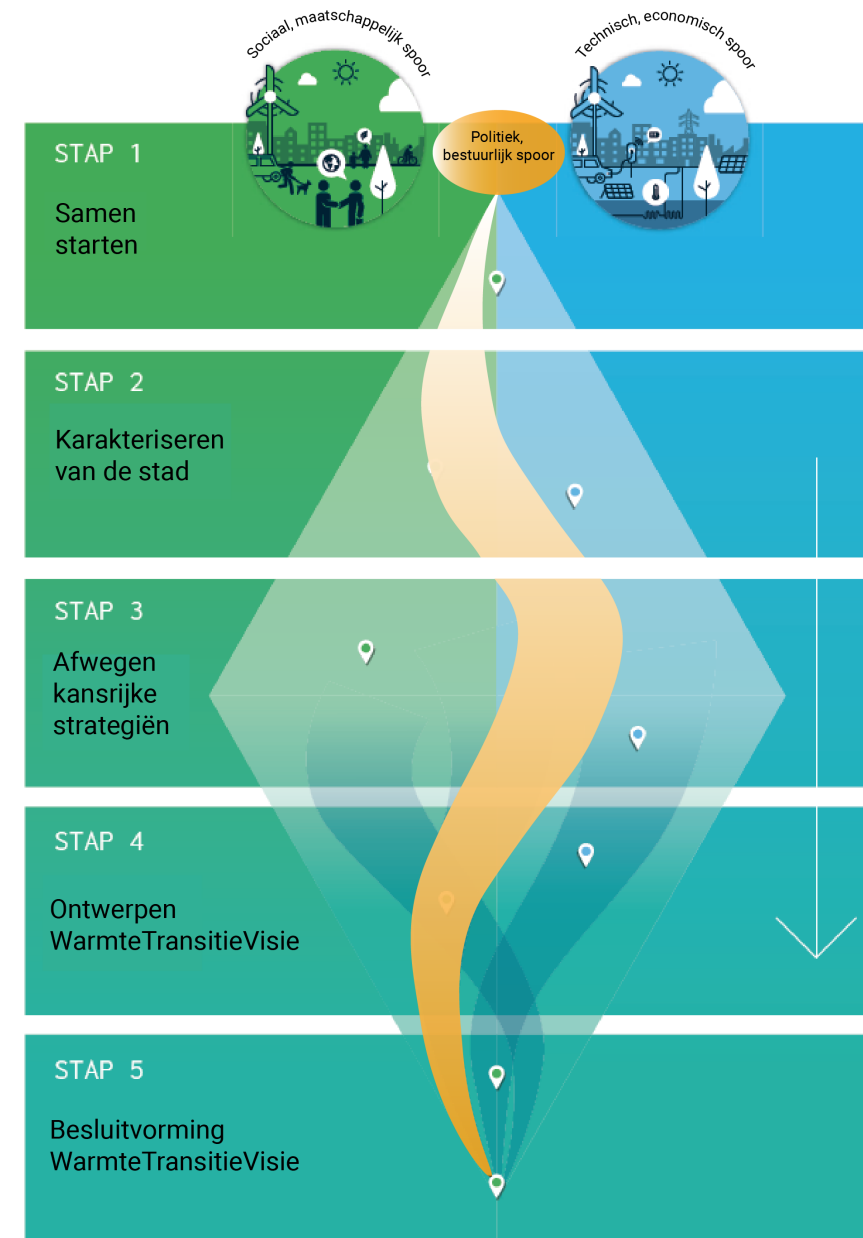
Drie processen in de warmtetransitie

1. Lokale Transitievisie Warmte
2. Wijkwarmteplan
3. Complex-aanpak

Klankbordgroep en achterban

Vijf stappen naar wijkplan of complex-aanpak

1. Samen starten
2. Analyse en uitgangspunten (technisch en sociaal)
3. Kansrijke scenario's uitwerken en toetsen
4. Scenario kiezen
5. Bestuurlijke besluitvorming

Boodschappen

- Positief
- Aansluitend bij wat mensen beweegt
- Uitnodigend
- Eenvoudig en concreet
- Ook beeldend
- Verschillende talen

Kunt u deze brief niet lezen? Vraag dan hulp aan één van uw burenen of uw familie.

Bu önemli bir bilgilendirmedir, bu bilgilendirmeyi anladığınızdan emin olunuz. Bu mektubu okuyamıyormusunuz? Lütfen ailenize, arkadaşlarınıza veya komşularınıza sorunuz.

لست قادرا على قراءة هذه الرسالة؟ أطلب عندئذ المساعدة من أحد جيرانك أو فرد من أفراد عائلتك.

Are you not able to read this letter? Then ask help from one of your neighbours or your family.

Kannst du diesen brief nicht lesen? Bitten Sie dann einen Nachbarn oder Ihre Familie um Hilfe

Tools I - klankbordgroep

- Excursie
- Studiedagen
- Scholingen
- Borrelen / samen eten
- Lekkers bij de koffie
- Interesse in individuele deelnemers

Tools II - achterban

- Bewonersavond
- Klankbordgroep medeorganisator
- Gebruik stellingen
- Flipovers
- Themahoeken
- Inloop informatiemarkt

Tools III – naar bewoners

4

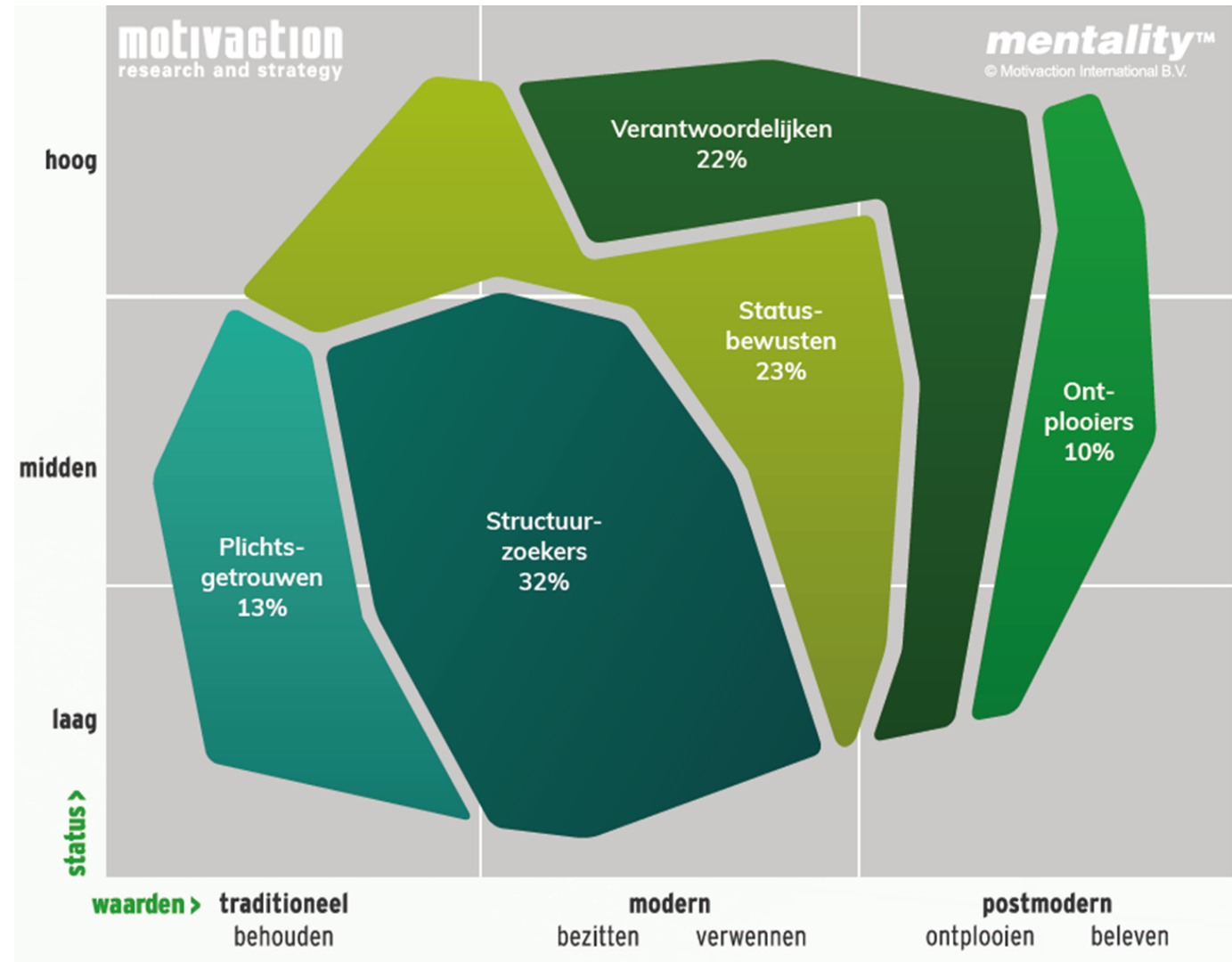
Onderscheid in strategie

Type wijken

- Aandachtswijken
 - Vooroorlogse stadsvernieuwingswijken
 - Leefbaarheid en veiligheid
 - Energiearmoede
- Middenklasse wijken
 - Opgeknapte vooroorlogse en naoorlogse wijken
 - Koppeling bewonerswensen
- Hogere inkomenswijken
 - Particulier bezit
 - Technische meekoppel kansen

Type bewoners

- Plichtsgetrouwen
- Structuurzoekers
- Statusbewusten
- Verantwoordelijken
- Ontplooiers

Bewonersinitiatieven

Huurders en eigenaar bewoners in appartementencomplexen

Appartementen	Eigendomssituatie	Participatiekanalen
Huurders	100% huur	- Klankbordgroep en achterban
	Gemengde VvE	- Klankbordgroep en achterban - (Let op, VvE-bestuur en ALV)
Eigenaar-bewoners	100% koop	- VvE-bestuur en ALV
	Gemengde VvE	- VvE-bestuur en ALV - (Let op, verhuurder en huurders)

Huurders en eigenaar bewoners in eengezinswoningen

Eengezinswoningen	Eigendomssituatie	Participatiekanalen
Huurders	100% huur	- Klankbordgroep en achterban
	Gespikkeld	- Klankbordgroep en achterban - (Let op, eigenaren)
Eigenaar bewoners	100% koop	- Werkgroep en achterban
	Gespikkeld	- Werkgroep en achterban - (Let op, verhuurder en huurders)

Lessons learned

- Verschil in behoefte betrokkenheid
- Verschil in type wijk en type bewoners

- Als bewoners willen participeren, altijd ruimte bieden
- Zorgen dat achterbannen van kopgroepen aangehaakt zijn
- Zorgen dat bestuurders aangehaakt zijn
- Eerlijk en duidelijk zijn, ook over wat eventueel NIET kan

- Niet alleen vergaderen, ook leuke dingen (laten) doen

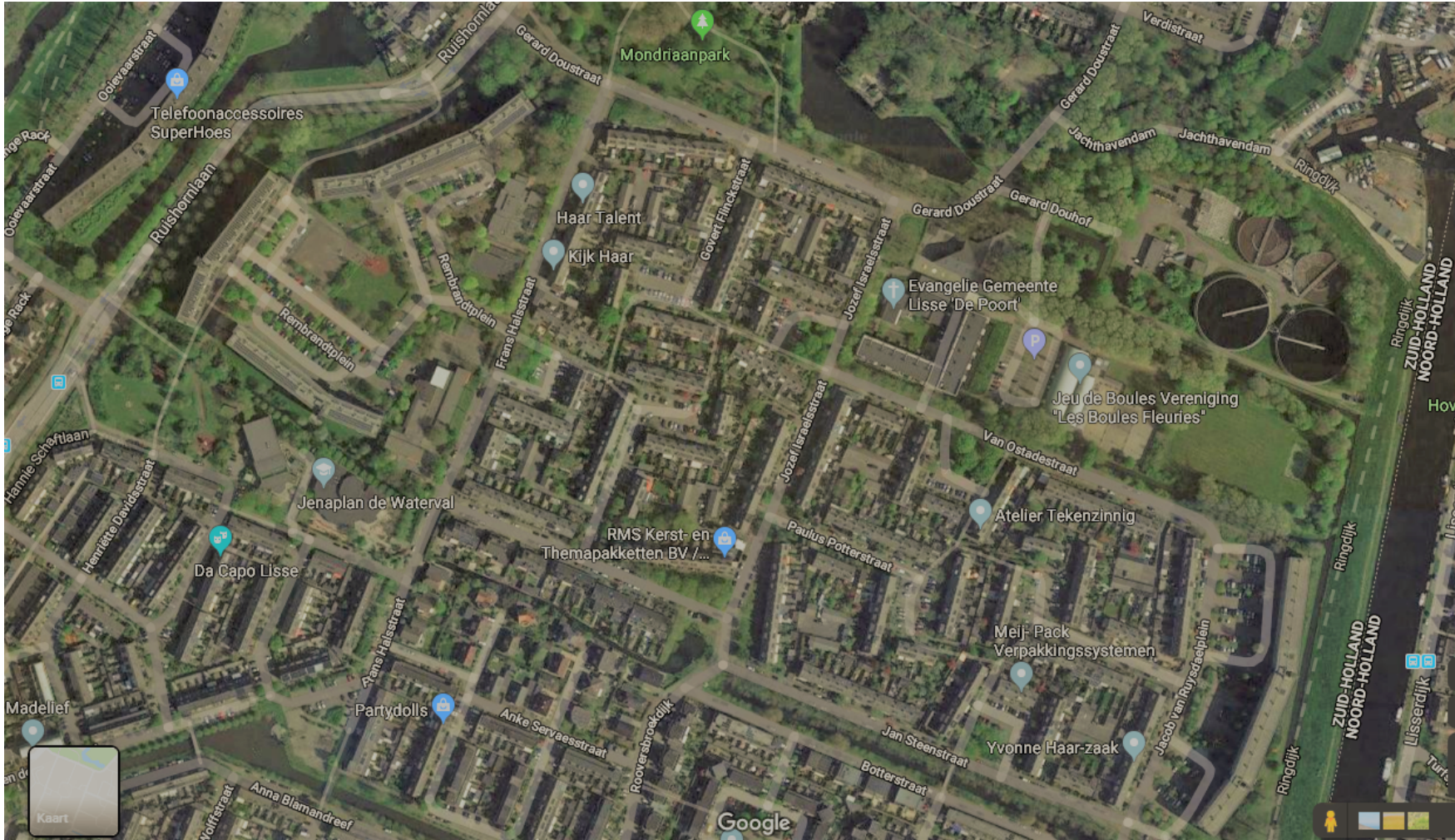

Wat is het slimst bij het maken van een warmtetransitieplan voor een gemengd VvE-complex?

5

Zelf aan de slag

De casus: hoe betrek jij de bewoners?

De opdracht: hoe betrek jij de bewoners?

Aanleidingen:

- renovatieplan corporatie (met rioolzuivering als nieuwe warmtebron)
- vervanging riolering

Onderzoek: kan dit de eerste aardgasvrije wijk worden met een warmtenet, gevoed vanuit de rioolzuivering?

Opdracht: hoe betrek je de bewoners hierbij?

Formuleer een uitnodigende **boodschap** en schets een participatieplan waaruit blijkt **wie, wanneer (en waar) en hoe** worden betrokken.

Kenmerken:

- 420 sociale huurappartementen (galerijflats met blokverwarming)
- 400 eengezins-koopwoningen met individuele combiketels
- Twee basisscholen en een kerkverzamelgebouw

**Wacht niet op
het perfecte moment.
Neem het moment
en maak het perfect.**

**OM
DENKEN**

Call to action

Ga de wijk in en luister!
Gebruik je gezonde verstand.

Jessica Rietveld

jessica.rietveld@greenvis.nl

06 15 51 41 78

Mechtild Linssen

mechtild.linssen@dwtm.nl

06 54 33 62 53

GREENVIS
ENERGY SOLUTIONS

Warmte
Transitie
Makers